

ZACIK 2652
In-9927

**SAMENWERKINGSOVEREENKOMST VEERVERBINDING BOVEN HARDINXVELD –
WERKENDAM – GORINCHEM - SLEEUWIJK**

tussen:

GEMEENTE HARDINXVELD-GIESSENDAM

en

GEMEENTE WERKENDAM

en

GEMEENTE GORINCHEM

28 maart 2011

INHOUDSOPGAVE	PAG.
ARTIKEL 1. DEFINITIES	4
ARTIKEL 2. ONDERWERP VAN DE OVEREENKOMST	5
ARTIKEL 3. DIENSTREGELING	5
ARTIKEL 4. TARIEVEN	6
ARTIKEL 5. AF- EN AANMEERINRICHTING	6
ARTIKEL 6. ONDERHOUD EN VERVANGING VEERBOTEN GORINCHEM	6
ARTIKEL 7. VERZEKERINGEN	7
ARTIKEL 8. CALAMITEITEN	7
ARTIKEL 9. BIJDRAGE AAN GORINCHEM	8
ARTIKEL 10. DUUR EN BEËINDIGING VAN DE OVEREENKOMST	8
ARTIKEL 11. SLOTBEPALINGEN	9

BIJLAGEN

- Bijlage 1: Ondernemingsplan
Bijlage 2: Meerjarenbegroting

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST VEERDIENSTEN GORINCHEM

Deze samenwerkingsovereenkomst (hierna te noemen: de "**Overeenkomst**") is aangegaan door:

1. **Gemeente Hardinxveld-Giessendam**, zetelende Raadhuisplein 1 te (3370 AD) Hardinxveld-Giessendam, te dezer zake ingevolge artikel 171 Gemeentewet vertegenwoordigd door haar burgemeester, namens deze wethouder T. Boerman, handelende ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d. 1 juni 2010; kenmerk: **GemHG/INTERN/3270**, hierna te noemen: 'Hardinxveld-Giessendam';

en

2. **Gemeente Werkendam**, zetelende Raadhuisplein 1 te (4251 VZ) Werkendam, te dezer zake ingevolge artikel 171 Gemeentewet vertegenwoordigd door haar burgemeester, namens deze wethouder W.S.M de Jong, handelende ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d. **28 september 2010**; kenmerk: **veerverbindingen Hardinxveld Giessendam – Werkendam**, hierna te noemen: 'Werkendam';

en

3. **Gemeente Gorinchem**, zetelende Stadhuisplein 1 te (4205 AZ) Gorinchem, te dezer zake ingevolge artikel 171 Gemeentewet vertegenwoordigd door haar burgemeester, P. IJssels, handelende ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d. **9 februari 2011**; kenmerk: **2652/int 737**, hierna te noemen: 'Gorinchem';

Partijen hierna gezamenlijk ook wel aan te duiden als "**Partijen**".

IN AANMERKING NEMENDE:

- (A) dat Gorinchem verantwoordelijk is voor de exploitatie van de veerverbinding “Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleeuwijk” (“**Veerdiensten Gorinchem**”);
- (B) dat Gorinchem de Veerdiensten Gorinchem heeft aangewezen als DAEB ex artikel 16 en 86 lid 2 EG-Verdrag;
- (C) dat de gemeenten Gorinchem, Werkendam en Hardinxveld-Giessendam bereid zijn bij te dragen in de exploitatie van Veerdiensten Gorinchem;
- (D) dat Veerdiensten Gorinchem met een voorzien exploitatietekort kampt;
- (E) dat Partijen tot overeenstemming zijn gekomen over de exploitatie van de Veerdiensten Gorinchem, zulks onder de navolgende bepalingen en voorwaarden.

VERKLAREN TE ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

ARTIKEL 1. DEFINITIES

In deze Overeenkomst wordt verstaan onder:

- “**Dienstregeling**”: dienstregeling, zoals in het Ondernemingsplan omschreven;
- “**Gorinchem**”: Gemeente Gorinchem, Stadhuisplein 1 te (4205 AZ) Gorinchem;
- “**Ondernemingsplan**”: de businesscase Veertaxi Boven Hardinxveld - Werkendam - Gorinchem - Sleeuwijk d.d. 22 oktober 2008, zoals aangehecht als **Bijlage 1**;
- “**Veerboten Gorinchem**”: Gorinchem X en Gorinchem XI inclusief het bijbehorende veerkantoor, zoals weergegeven in **Bijlage 2**;
- “**Veerdiensten Gorinchem**”: de veerverbindingen per veerbo(o)t(en) tussen Boven Hardinxveld - Werkendam - Gorinchem – Sleeuwijk, aangewezen als DAEB;
- “**Hardinxveld-Giessendam**”: Gemeente Hardinxveld-Giessendam, Raadhuisplein 1 te (3370 AD) Hardinxveld-Giessendam
- “**Werkendam**”: Gemeente Werkendam, Raadhuisplein 1 te (4251 VZ) Werkendam.

ARTIKEL 2. ONDERWERP VAN DE OVEREENKOMST

- 2.1 Gorinchem is verantwoordelijk voor de exploitatie van de veerverbinding Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleenwijk (“**Veerdiensten Gorinchem**”).
- 2.2 Gorinchem maakt voor de exploitatie van de Veerdiensten Gorinchem gebruik van de Veerboten Gorinchem.
- 2.3 Gorinchem verplicht zich tot het uitvoeren van de Veerdiensten Gorinchem overeenkomstig de voorwaarden als vastgelegd in deze Overeenkomst. Gorinchem is jegens Partijen gehouden om bij de uitvoering van de Veerdiensten Gorinchem tevens rekening te houden met de verplichtingen van Partijen uit hoofde van de subsidiebeschikking(en) die door Partijen en /of de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant zijn of zullen worden afgegeven.
- 2.4 Gorinchem is bekend met de situatie ter plaatse van Veerdiensten Gorinchem en de activiteiten die in het kader van deze dienst plaatsvinden.
- 2.5 De totale exploitatie van de Veerdiensten Gorinchem is voor verantwoording van Gorinchem.
- 2.6 Gorinchem zorgt voor de aanwezigheid van voldoende en gekwalificeerd personeel voor de uitvoering van de Veerdiensten Gorinchem.
- 2.7 Gorinchem zal voldoen aan alle wettelijke eisen, richtlijnen en voorwaarden door de overheid en/of bevoegde organisaties gesteld voor de exploitatie van de Veerdiensten Gorinchem en zal zorg dragen voor het hebben van alle benodigde vergunningen en het naleven van de daaraan verbonden voorschriften.
- 2.8 Partijen zetten zich gezamenlijk in om de Veerdiensten Gorinchem te promoten. Daartoe zullen nadere afspraken worden gemaakt waarbij de promotieactiviteiten voorts op elkaar worden afgestemd.

ARTIKEL 3. DIENSTREGELING

- 3.1 De Veerdiensten Gorinchem dienen door Gorinchem ten minste te worden gevaren volgens de Dienstregeling. Extra afvaarten zijn toegestaan.
- 3.2 Gorinchem verstrekt duidelijke informatie over de tijden van de afvaarten in de vorm van een Dienstregeling en informatie op de website en bij de aan- en afmeerinrichting.
- 3.3 Structurele wijzigingen van de Dienstregeling kunnen uitsluitend geschieden na schriftelijke goedkeuring van partijen.

ARTIKEL 4. TARIEVEN

- 4.1 Gorinchem hanteert voor het vervoer van personen en hun vervoermiddelen vooraf bekend gemaakte tarieven, zoals weergegeven in het Ondernemingsplan, met inachtneming van wijzigingen die zullen plaatsvinden op de wijze als in deze Overeenkomst vastgelegd. De tarieven voor extra afvaarten zullen door Gorinchem worden bepaald.
- 4.2 Structurele tariefswijzigingen van meer dan 5% in verhouding tot het voorgaande kalenderjaar kunnen uitsluitend worden doorgevoerd na schriftelijke goedkeuring van Partijen.

ARTIKEL 5. AF- EN AANMEERINRICHTING

- 5.1 Gorinchem dient voor de exploitatie van de Veerdiensten Gorinchem gebruik te maken van de bestaande af- en aanmeerinrichtingen.
- 5.2 Partijen geven aan Gorinchem toestemming dan wel regelen toestemming voor Gorinchem voor het af- en aanmeren van de Veerdiensten Gorinchem aan de betreffende inrichtingen, zoals omschreven (of nog te omschrijven) in **Biilage 3**. Partijen zullen zonder schriftelijke toestemming niet aan derden toestemming geven tot af- en aanmeren aan deze inrichtingen.
- 5.3 Herstel, renovaties, vervanging en uitbreiding van de af- en aanmeerinrichtingen voor zover in eigendom van de betreffende partij zijn voor rekening en verantwoording van de betreffende partij. Partijen zullen zich inspannen om bij schade aan of verval van de aan- en afmeerinrichtingen en/of andere voor de Veerdiensten Gorinchem van belang zijnde voorzieningen zo spoedig mogelijk de herstel- en/of renovatiewerkzaamheden te (laten) verrichten dan wel de inrichtingen te (laten) vervangen.

ARTIKEL 6. ONDERHOUD EN VERVANGING VEERBOTEN GORINCHEM

- 6.1 De Veerboten Gorinchem dienen door Gorinchem in goede staat te worden gehouden. Onderhoud dient volgens algemeen gebruikelijke normen en volgens wettelijke richtlijnen en regels van daartoe bevoegde officiële instanties te worden uitgevoerd.
- 6.2 Indien mogelijk zal Gorinchem de onderhoudswerkzaamheden uitvoeren in een geschikte periode zodat de dienstregeling gehandhaafd kan worden. Bij onderhoud of reparatie aan een Veerboot Gorinchem, waardoor met deze Veerboot Gorinchem de dienstregeling niet kan worden uitgevoerd, zal Gorinchem:
- tijdig Partijen hierover informeren; en
 - in overleg met Partijen zorgdragen voor de inzet van een vervangend vaartuig voor zover dit mogelijk is binnen redelijke termijn en met de bestaande af- en aanmeervoorzieningen.

- 6.3 Kosten van groot onderhoud, verbonden aan hellingbeurten, vervangen en vernieuwen van motoren, hulpmotoren, hulpwerkingen, het aandrijvingsysteem komen voor rekening van Gorinchem en ten laste van de exploitatie.
- 6.4 De vervanging van de Veerboten Gorinchem komt voor rekening van Gorinchem met dien verstande dat de vervanging van de Veerboten Gorinchem voor zover mogelijk bekostigd zal worden uit de in de meerjarenbegroting (bijlage 4) per jaar opgenomen kapitaallasten.
- 6.5 Indien door Gorinchem bij de uitvoering van de Veerdiensten Gorinchem schade wordt aangebracht aan een aan- en afmeerinrichting, zoals omschreven (of nog te omschrijven) in **Bijlage 3**, dan zal Gorinchem de daaruit voor Partijen voortvloeiende schade vergoeden. Deze schade zal dan ten laste worden gebracht van de exploitatie na aftrek van eventuele uitkeringen uit hoofde van hiertoe afgesloten verzekeringen.

ARTIKEL 7. VERZEKERINGEN

- 7.1 Gorinchem zal zich adequaat (ten minste WA en cascoverzekering) verzekeren en voor de duur van de Overeenkomst verzekerd houden tegen schade aan de Veerboten Gorinchem en tegen schade die derden lijden ten gevolge van de uitvoering van de Veerdiensten Gorinchem.

ARTIKEL 8. CALAMITEITEN

- 8.1 Gorinchem verleent te alle tijde medewerking aan de brandweer en overige hulpdiensten ingeval er hulpverlening dient plaats te vinden op het water of elders of ingeval van rampen of grootschalige incidenten.

ARTIKEL 9. Exploitatie

- 9.1 Gorinchem ontvangt voor de exploitatie van de Veerdiensten Gorinchem de opbrengsten uit de kaartverkoop van de Veerdiensten Gorinchem.
- 9.2 Het exploitatietekort wordt deels gedekt door bijdragen aan het bestaande traject Werkendam/Hardinxveld Giessendam door gemeente Werkendam (voor 2011 vastgesteld op € 82.000,-- (zie meerjarenbegroting)) Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met 2,5%.
- 9.3 Het exploitatietekort wordt deels gedekt door bijdragen aan het bestaande traject Gorinchem – Sleeuwijk door gemeente Gorinchem (voor 2011 vastgesteld op € 102.000,-- (zie meerjarenbegroting)). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met 2,5%.
- 9.4 Gorinchem verplicht zich een deugdelijke administratie te voeren over de exploitatie van de Veerdiensten Gorinchem.
- 9.5 De exploitatierekening in verband met de Veerdiensten Gorinchem zal, voorzien van een accountantsverklaring, voor elk kalenderjaar uiterlijk op 1 april van het opvolgende kalenderjaar door Gorinchem worden toegezonden aan Partijen.
- 9.6 Na een exploitatieperiode van vijf jaar zal Gorinchem voor de exploitatie van de Veerdiensten Gorinchem, naast de opbrengsten uit de kaartverkoop van de Veerdiensten Gorinchem en de bestaande bijdragen als genoemd onder 9.2 en 9.3, een jaarlijkse vergoeding van Partijen ontvangen ter hoogte van het exploitatietekort tot een maximum van EUR 150.000 (de verdeling van het tekort van € 150.000,-- over de drie gemeenten is: Hardinxveld-Giessendam 10 % (€ 15.000,--), Gorinchem en Werkendam beiden 45 % (€ 67.500,--). Het tekort wordt jaarlijks vastgesteld op 15 juli van het lopende jaar en zal uiterlijk voor 1 oktober van het lopende jaar aan Gorinchem worden voldaan.

ARTIKEL 10. DUUR EN BEËINDIGING VAN DE OVEREENKOMST

- 10.1 Deze Overeenkomst treedt in werking per start eerste dienstregeling (voorzien medio 2011) en zal worden aangegaan voor de duur van ten minste vijf jaren.
- 10.2 Een half jaar voor het verstrijken van deze periode zullen Partijen in overleg treden over een eventuele verlenging van de Overeenkomst.
- 10.3 Indien zich een door Partijen niet voorziene wijziging van omstandigheden voordoet, die van zodanige aard is dat deze Overeenkomst redelijkerwijze niet ongewijzigd in stand kan blijven, of indien door rechterlijke of bestuurlijke toetsing of tengevolge van regelgeving van enige overheid of andere instantie met regelgevende bevoegdheid blijkt dat deze Overeenkomst niet ongewijzigd in stand kan blijven, dan zullen Partijen met elkaar in overleg treden over wijziging, aanvulling of ontbinding van de Overeenkomst. Als gewijzigde omstandigheid wordt in ieder geval aangemerkt het (gedeeltelijk) staken van de geldelijke ondersteuning aan Gorinchem door een der Partijen.
- 10.4 Bij tussentijdse ontbinding van deze Overeenkomst op basis van niet voorziene omstandigheden, zoals bedoeld in art. 10.3, is een opzegtermijn van 12 maanden van toepassing. Daarbij is door geen van de Partijen een schadevergoeding verschuldigd.
- 10.5 Jaarlijks zal op initiatief van Gorinchem vóór 1 april een bestuurlijk/ambtelijk evaluatiegesprek tussen partijen plaatsvinden.

ARTIKEL 11. SLOTBEPALINGEN

- 11.1 Geen der Partijen zal de inhoud van deze Overeenkomst geheel of gedeeltelijk aan derden openbaren zonder voorafgaand overleg met de andere Partij tenzij één der Partijen daartoe gehouden is op grond van de wet of andere regelgeving.
- 11.2 Indien enige bepaling van deze Overeenkomst ongeldig wordt verklaard door een rechterlijke of arbitrale instantie zal een dergelijke bepaling geen effect sorteren maar zullen Partijen overleg voeren om te komen tot een vervangende bepaling die zoveel mogelijk beantwoordt aan de bedoelingen van Partijen bij het aangaan van deze Overeenkomst en zullen de overige bepalingen van deze Overeenkomst onverminderd van kracht blijven.
- 11.3 De bepalingen van deze Overeenkomst kunnen niet worden gewijzigd of aangevuld anders dan door een schriftelijk door Partijen ondertekend document.
- 11.4 Het is geen der Partijen toegestaan rechten en verplichtingen uit deze Overeenkomst over te dragen aan een derde, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming daartoe van de andere Partij bij deze Overeenkomst. Op deze Overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
- 11.5 Alle geschillen die ontstaan naar aanleiding van deze Overeenkomst of naar aanleiding van overeenkomsten die hiervan het gevolg zijn, zullen worden beslecht door middel van arbitrage. Op een dergelijke arbitrage zullen de richtlijnen en regels van het Nederlands Arbitrage Instituut van toepassing zijn.

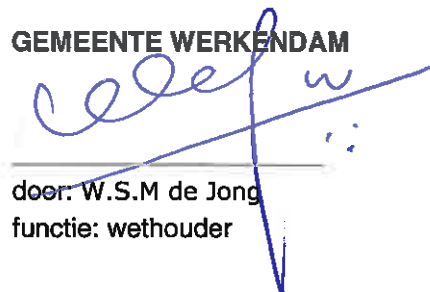
ALDUS OVEREENGEKOMEN te Gorinchem op 28 maart 2011

GEMEENTE HARDINXVELD-GIESSENDAM

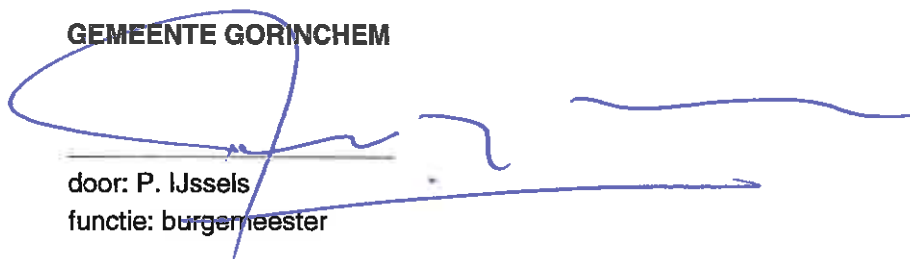
door: T. Boerman
functie: wethouder

GEMEENTE WERKENDAM

door: W.S.M de Jong
functie: wethouder

GEMEENTE GORINCHEM

door: P. IJssels
functie: burgemeester

Businesscase Veertaxi

Boven Hardinxveld - Werkendam - Gorinchem - Steeuwijk

Definitief

Gemeente Werkendam

Grontmij Nederland bv
Roosendaal, 22 oktober 2008

Verantwoording

Titel : Businesscase Veertaxi

Subtitel : Boven Hardinxveld - Werkendam - Gorinchem - Sleeuwijk

Projectnummer : 254083

Referentienummer : 254083.rsd.490

Revisie : 02

Datum : 22 oktober 2008

Auteur(s) : Cees Doeser

E-mail adres : cees.doeser@grontmij.nl

Gecontroleerd door : jaap drost

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : jan witte

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Bovendonk 29
4707 ZH Roosendaal
Postbus 1747
4700 BS Roosendaal
T +31 165 57 58 59
F +31 165 56 13 68
zuid@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Achtergrond businesscase.....	4
1.2	Onderwerp businesscase	5
1.3	Opdrachtverlening.....	5
1.4	Werkgroep.....	5
1.5	Leeswijzer	5
2	Vervoerkundige opzet.....	6
2.1	Principe vervoersconcept.....	6
2.2	Lijnvoering.....	6
2.3	Frequenties	8
2.4	Schip	8
3	Opbrengsten	9
3.1	Verwacht aantal passagiers.....	9
3.2	Tarieven	10
3.3	Opbrengsten	10
4	Kosten.....	12
4.1	Exploitatiekosten.....	12
4.2	Kosten walvoorzieningen.....	12
5	Conclusies.....	14
5.1	Opbrengsten versus kosten	14
5.2	Financiering.....	14
5.3	Organisatiestructuur.....	15
5.4	Subsidies.....	16
5.5	Conclusies samengevat.....	16
5.6	Aanbevelingen	16

Bijlage 1: Modellen lijnvoering

1 Inleiding

1.1 Achtergrond businesscase

Deze businesscase is een nadere uitwerking van eerdere onderzoeken, studies en besluiten van betrokken gemeenten over personenvervoer over water. Hieruit komt een bepaald vervoersconcept naar voren, dat in deze businesscase verder wordt uitgewerkt. Het vervoersconcept zelf staat niet ter discussie.

De volgende onderzoeken / gegevens / besluiten / uitgangspunten vormen het vertrekpunt voor deze businesscase:

1. De bestaande veerverbinding tussen Gorinchem – Sleeuwijk – Woudrichem – Slot Loevestein – Fort Vuren. Deze dienst wordt vanaf 1996 door de gemeente Gorinchem geëxploiteerd, waarbij Slot Loevestein en Fort Vuren alleen in de zomer worden aangedaan.
2. De wens van de gemeente Gorinchem om de bestaande dienstverlening uit te breiden en het houden van een proef met de Watertaxi in 2004, die uitgemond is in de aanschaf van een watertaxi in 2005, die op flexibele wijze vervoer aanbiedt en zodoende maatwerk levert aan de gebruikers.
3. Het onderzoek van Goudappel in 2004. De belangrijkste conclusies uit dit onderzoek zijn:
 - De verbinding Werkendam – Gorinchem is een ontbrekende schakel;
 - Voor een succesvolle exploitatie is een snel schip nodig;
 - Toerisme is een belangrijke bron van inkomsten voor vervoer over water;
 - Een mogelijke koppeling met het Waterbus-systeem in de Drechtsteden kan toegevoegde waarde hebben.
4. Onderzoek RWS (2006) onder de automobilisten, die over de Merwedeburg rijden. Movin' heeft een analyse gemaakt van de mogelijke overstap van deze 'bruggebruikers in de spits' naar een veerdienst Sleeuwijk - Gorinchem. De conclusie luidt dat dit slechts voor enkelen (15 tot 30 per dag) interessant kan zijn. Stel dat 50 % de overstap van auto naar schip waagt, dan gaat het over zeer kleine aantallen.
5. Het onderzoek van Movin' in opdracht van de provincie Zuid-Holland naar de potenties van een extra aanlandplaats in de vluchthaven van Gorinchem. Hierdoor komt het station Gorinchem binnen bereik en is een combinatie reis Schip – Trein een mogelijkheid. De conclusie is dat een extra aanlandplaats in de Vluchthaven per jaar 27.500 nieuwe reizigers trekt tussen Sleeuwijk en Gorinchem Vluchthaven.
6. De noodzakelijke vervanging van het schip, waarmee de huidige verbinding Werkendam – Boven Hardinxveld wordt geëxploiteerd. Dit schip is 80 jaar oud (bouwjaar 1936) en moet vervangen worden.
7. De gemeente Gorinchem laat momenteel een zogenaamde Veertaxi bouwen bij Damen. Dit is een snel schip ('een grote Watertaxi') met plaats voor 30 passagiers. Het systeem van de Watertaxi wordt uitgebouwd. Dit schip wordt ook voorzien van blus- en reddingsmiddelen, zodat het tevens dienst kan doen als calamiteitenschip op de Merwede.

8. Bestuursrapportage: Gezamenlijke verkenning veerdienst Gorinchem – Werkendam – Boven Hardinxveld (juni 2006). Hierin wordt geconcludeerd dat de verbindingen van en naar Werkendam via het water met een snel schip gevaren moeten worden en dat de uiteindelijke stap de overname van dit veer door de gemeente Gorinchem voordelen biedt.

9. Raadsbesluit gemeente Werkendam (25 maart 2008) voor het beschikbaar stellen van middelen voor de uitwerking van het Veertaxi-concept. De gemeente Werkendam is dan ook opdrachtgever voor deze businesscase.

1.2 Onderwerp businesscase

Uit bovenstaande is het onderwerp van de businesscase af te leiden. Dit is het onderzoeken of de combinatie van een aantal zaken leidt tot een positief resultaat. Deze meest belangrijke zijn:

- Een snelle verbinding Werkendam – Gorinchem toevoegen aan de bestaande verbindingen Gorinchem – Sleeuwijk en Werkendam – Boven Hardinxveld;
- Noodzakelijke vervanging huidige schip Werkendam – Boven Hardinxveld;
- Bouw van een nieuw snel schip voor Gorinchem – Sleeuwijk: met de bouw van eenzelfde extra schip kunnen de verbindingen geëxploiteerd worden;
- Organisatie van het vervoer met en/of door Gorinchem.

Of te wel:

de verbindingen over water tussen Boven Hardinxveld – Werkendam – Gorinchem – Sleeuwijk in één exploitatie uit te voeren met twee nieuwe en snelle schepen.

In de businesscase gaat het primair over de te verwachten opbrengsten en kosten. Staan deze tot elkaar in verhouding? Hoe groot is het exploitatietekort. Naast exploitatiekosten moeten er ook investeringen gedaan worden in schepen en infrastructurele voorzieningen aan de wal. De bestaande subsidiemogelijkheden hiervoor worden in beeld gebracht.

1.3 Opdrachtverlening

De gemeente Werkendam is de opdrachtgever voor deze businesscase. Centrale vraagstelling van de gemeente Werkendam is de haalbaarheid van een veerverbinding voor voetganger en fietser tussen Werkendam en Gorinchem in de context van de in hoofdstuk 1.1 beschreven achtergronden.

1.4 Werkgroep

Het onderzoek is begeleid door een werkgroep waarin vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten Gorinchem, Hardinxveld Giessendam en Werkendam zitting hebben. Namens de gemeente Hardinxveld – Giessendam is dit mevrouw S. Roomer, namens de gemeente Gorinchem de heer J. Hania en namens de gemeente Werkendam de heer R. Bergsma.

De businesscase is binnen een tijdbestek van vijf maanden opgesteld.

1.5 Leeswijzer

Achtereenvolgens wordt in hoofdstuk 2 de vervoerkundige opzet van de veerdienst uitgewerkt. Daarna in hoofdstuk 3 de opbrengsten en in hoofdstuk 4 de kosten. Tenslotte worden in hoofdstuk 5 de conclusies aangegeven en wordt er nog nader ingegaan op de organisatievorm en de financiering van de exploitatie en de benodigde investeringen.

2 Vervoerkundige opzet

2.1 Principe vervoersconcept

De nieuwe veerverbindingen moeten kwaliteit hebben, zodat ze aantrekkelijk zijn om te gebruiken door de potentiële reizigers. Dat betekent dat de schepen veilig en goed toegankelijk (ook met wielen: fietsen, kinderwagens, rollators en rolstoelen) moeten zijn, een aantrekkelijke dienstregeling hebben (varen op die uren dat er vraag naar vervoer is) en snel vervoer (= korte reistijd) aanbieden.

De nieuwe verbindingen moeten het bestaande vervoer behouden en nieuw vervoer genereren. Belangrijke reismotieven zijn woon-werk, woon-school, woon-winkel en recreatie.

De exploitatie wordt opgezet door een deel van de vaarten aan te bieden via de dienstregeling en een deel via het taxi-principe (vraagafhankelijk). Dat wil zeggen dat het schip voor een specifieke vaart, voor een speciale groep op een apart moment gehuurd kan worden. De werknaam voor dit concept is Veertaxi.

Het huidige aantal passagiers op de bestaande verbindingen is in onderstaande tabel weergegeven.

Huidige aantal passagiers		
Sleeuwijk - Gorinchem	101.300	(2006)
Werkendam - Boven Hardinxveld	64.054	(2007)

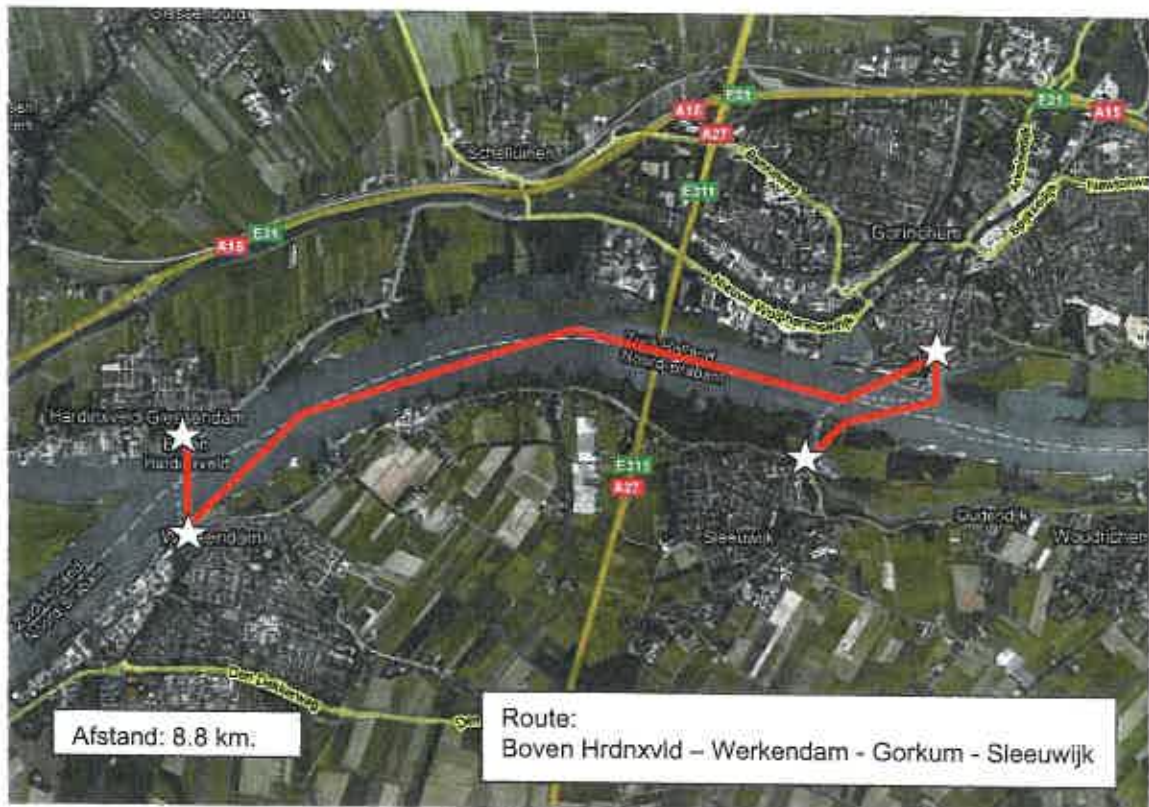
2.2 Lijnvoering

Voor de lijnvoering zijn verschillende mogelijkheden. In bijlage 1 zijn de mogelijkheden uitgewerkt, maar de meest optimale is die waar er rechtstreekse verbindingen komen tussen:

- Gorinchem en Sleeuwijk (bestaande verbinding);
- Werkendam en Boven Hardinxveld (bestaande verbinding);
- Werkendam en Gorinchem (ontbrekende schakel).

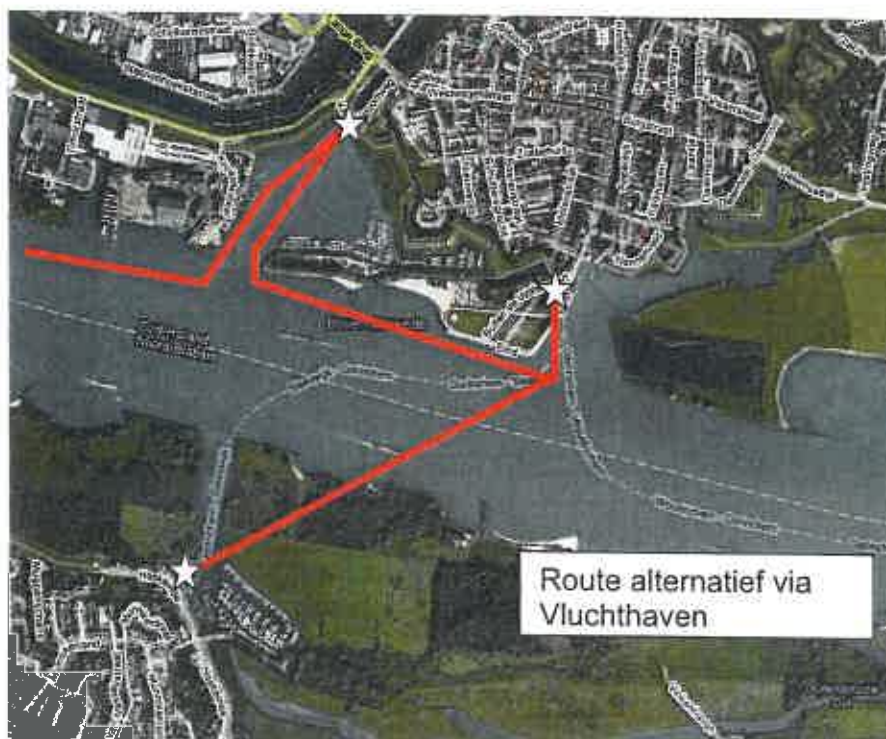
Dat betekent dat andere verbindingen wel geboden worden, maar niet direct. Bijvoorbeeld: Boven Hardinxveld – Sleeuwijk gaat dan via Werkendam en Gorinchem.

De lijnvoering is aangeven op de afbeelding op de volgende pagina. De lengte van deze lijnvoering is 8,8 kilometer. Deze lijnvoering wordt in beide richtingen gevaren, zodat de directe verbindingen in beide richtingen gevaren worden en er dus eenzelfde reis is voor de heen- en terugrichting. Om tot een gunstige exploitatie te komen moet de verbinding Boven Hardinxveld - Werkendam – Gorinchem – Sleeuwijk binnen een half uur gevaren kunnen worden. Met een schip dat 39 km/h vaart is dat geen probleem. Er is dan ook voldoende tijd om de haites aan te doen (halteringstijd ca. 2 minuten per stop).

In opdracht van de provincie Zuid-Holland is door Movin' een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de potentie van een extra tussenstop in de Vluchthaven van Gorinchem. Via de route volgens onderstaand plaatje is dit mogelijk. Er wordt een beperkte toename aan (nieuwe) reizigers verwacht omdat de routes naar een aantal scholen korter worden en er vanaf de vluchthaven overgestapt kan worden op de Merwede-Lingelijn.

Er is positief besloten en dus gaat deze businesscase uit van het invoeren van deze routevariant. De Veerdienst doet deze halte aan op afroep. Dit werkt via praatpalen, zoals die momenteel ook al gebruikt worden bij de Watertaxi. Qua vaartijd is deze verlenging van de vaarroute inpasbaar.

2.3 Frequenties

Om een aantrekkelijke dienst aan te bieden voor meerdere reismotieven is een halfuurdienst minimaal vereist. Met name op de bekende momenten van begin en einde werken, scholen en winkels. Tussen deze perioden in kan er met een lagere frequentie gevaren worden. Daarnaast vragen recreatieve reismotieven in de zomer en in de weekeinden ook een hogere frequentie. In onderstaande tabel zijn de frequenties weergegeven.

Frequentie	Maandag - vrijdag	Zaterdag	Zondag winter	Zondag zomer
2 */uur	06:30 – 09:00 15:30 – 19:00	13:00 – 18:00	-	13:00 – 18:00
1 */uur	09:00 – 15:30	07:30 – 13:00	10:30 – 18:00	10:30 – 13:00

Voor de bedieningsperioden (begin en eind dienstverlening) is zoveel mogelijk aangesloten bij de huidige en meest gangbare tijden. En zoals eerder aangeven kan er op verzoek op andere momenten naar andere bestemmingen gevaren worden.

2.4 Schip

Voor de gemeente Gorinchem wordt momenteel het schip, zoals weergegeven op onderstaande afbeelding, gebouwd. Het schip heeft een capaciteit voor 30 personen en 20 fietsen. De maximum snelheid is 39 km/h en daardoor mag dit schip door één persoon bediend worden. Dit scheelt aanmerkelijk in de kosten.

Omdat er momenteel al een schip gebouwd wordt, wordt er in deze businesscase van uitgegaan dat het tweede voor de exploitatie benodigde schip eenzelfde is. De kosten van dit schip bedragen € 1,3 miljoen met dien verstande dat hierin € 0,3 miljoen aan extra kosten zit voor de brandblus- en calamiteitenvoorzieningen op het water. Voor de uitwerking van deze businesscase wordt gerekend met een benodigde investering van € 1,0 miljoen. De extra € 0,3 miljoen investering plus de kosten voor (wacht)diensten komen niet ten laste van het vervoersbudget. Hierover moeten sluitende afspraken gemaakt worden tussen de betrokken gemeenten en brandweercommandanten. Eén schip uitrusten met de calamiteitenvoorzieningen volstaat.

3 Opbrengsten

3.1 Verwacht aantal passagiers

In onderstaande tabel is het verwachte aantal passagiers per jaar aangegeven.

	Verbinding	Huidig aantal	Verwacht aantal	Effect
1	Sleeuwijk - Gorinchem	101.300	106.500	+ 5 %
2	Werkendam - Hardinxveld	64.000	77.000	+ 20 %
3	Werkendam - Gorinchem	-	145.000	-
4	Halte vluchthaven Gorinchem	-	27.500	-
5	Aantrekkelijk netwerk	-	34.000	-
	Totaal	165.300	390.000	+ 236 %

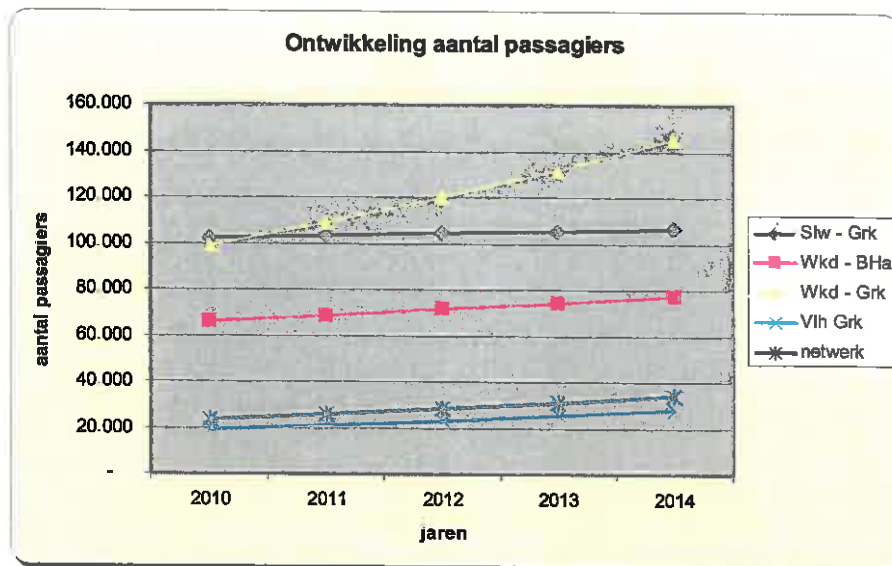
De motivatie voor deze prognose is:

1. De verbinding Sleeuwijk – Gorinchem wordt in de nieuwe opzet sneller en gaat tevens op zondag varen. Door deze extra kwaliteit en uitstraling mag een beperkte groei (+ 5%) van het aantal passagiers verwacht worden;
2. De verbinding Werkendam – Boven Hardinxveld heeft momenteel een zeer beperkte dienstregeling. Door deze dienstregeling uit te breiden en kwalitatief te verbeteren mag er een redelijke vervoergroei (+ 20 %) verwacht worden;
3. De nieuwe verbinding Werkendam – Gorinchem trekt naar verwachting 145.000 reizigers per jaar. Dit is berekend door een vergelijk te maken met huidige gebruik van het veer Sleeuwijk – Gorinchem door de inwoners van Sleeuwijk. Per inwoner wordt er 15,9 keer per jaar een overtocht van/naar Gorinchem gemaakt. Voor Werkendam betekent dit een kleine 180.000 vaarten, maar het tarief ligt vanwege de grotere afstand hoger en bovendien is de omrijfactor voor fietsers ongunstiger. Daarom is een correctie van – 20 % toegepast op het aantal van 180.000. De eindprognose is 145.000 reizigers per jaar; (PS: Goudappel komt in de rapportage van 2004 tot 100.000 afvaarten)
4. De 27.500 nieuwe gebruikers van de halte vluchthaven zijn door de provincie Zuid-Holland berekend. Dit getal is overgenomen;
5. Door de nieuwe verbindingen ontstaat een groter netwerk en zijn er diverse kris-kras-relaties mogelijk. Het totaal aantal reizigers wordt daarom met 10 % verhoogd.

Deze aantallen mogen verwacht worden na 3 tot 5 jaar. Ervaringen binnen het personenvervoer geven aan dat het enige tijd kost, voordat voorzieningen bekend zijn en gebruikt worden. In deze businesscase wordt uitgegaan van 5 jaar. Voor de nieuwe verbindingen geldt een jaarlijkse groei van 10 %. De in bovenstaande tabel vermelde groeipercentages (punten 1 en 2) zijn evenredig over de jaren verdeeld.

	startwaarde	2010	2011	2012	2013	2014
1. Sleeuwijk - Gorinchem	101.331	102.344	103.368	104.402	105.446	106.500
2. Werkendam - Boven Hardinxveld	64.090	65.820	68.453	71.191	74.038	77.000
3. Werkendam - Gorinchem	0	99.037	108.941	119.835	131.818	145.000
4. Vluchthaven Gorinchem	0	18.783	20.661	22.727	25.000	27.500
5. Aantrekkelijk netwerk	0	23.222	25.545	28.099	30.909	34.000
totaal	165.421	309.207	326.967	346.254	367.211	390.000

In grafiekvorm:

3.2 Tarieven

Op de bestaande veren worden verschillend kaartsoorten gebruikt: van losse verkoop tot abonnementen. Op jaarbasis leidt dit voor het veer Werkendam – Boven Hardinxveld tot een opbrengst per reiziger van € 0,69. Op de relatie Sleeuwijk – Gorinchem is dit € 0,66.

Voor de nieuwe relatie Werkendam – Gorinchem wordt uitgegaan van ongeveer een dubbele prijs (en dus opbrengst) van Sleeuwijk – Gorinchem (€ 1,25). Ook wordt er uitgegaan van een tariefstijging van 10 % na de introductie van de nieuwe schepen op de bestaande verbindingen.

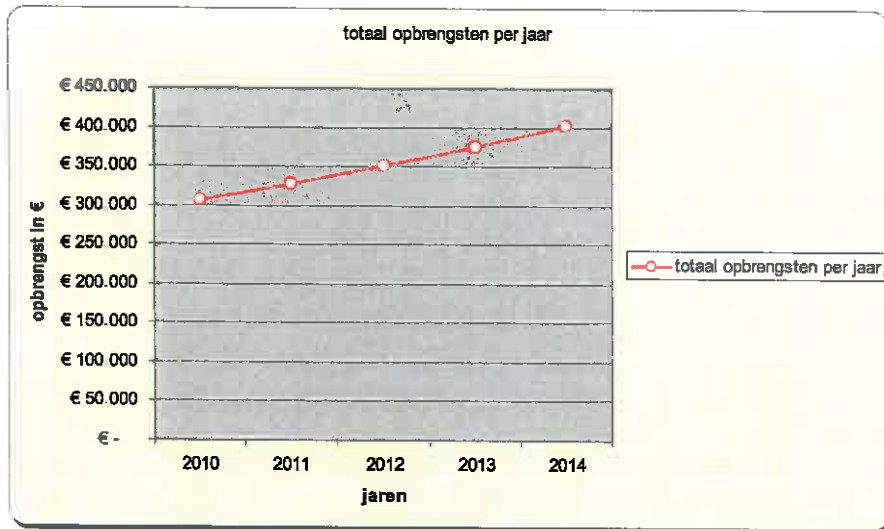
Het uiteindelijke tarievenstelsel met abonnementen, kortingskaarten, rittenkaarten, losse kaarten, e.d. moet nog nader ingevuld worden.

3.3 Opbrengsten

In totaal worden de opbrengsten op basis van de vervoerprognose uit paragraaf 3.1 in de eind-situatie geraamd op € 370.000,= per jaar. De inschatting is dat de opbrengst binnen de berekende kosten verhoogd kunnen worden tot ongeveer € 400.000,= per jaar door extra marketing / promotie en verkoop in het toeristenseizoen. Met name is de dienstverlening van de Veertaxi in het weekeinde in de zomer van belang om deze extra inkomsten te genereren. Voor dit toerisme is er ook een bepaalde weersafhankelijkheid. In een mooie zomer zijn de inkomsten hoger dan in een slechte zomer.

Opbrengsten per jaar	startwaarde	2010	2011	2012	2013	2014
Sleeuwijk - Gorinchem	€ 66.879	€ 74.302	€ 75.045	€ 75.796	€ 76.553	€ 77.319
Werkendam - Boven Hardinxveld	€ 44.222	€ 49.957	€ 51.956	€ 54.034	€ 56.195	€ 58.443
Werkendam - Gorinchem	€ -	€ 123.796	€ 136.176	€ 149.793	€ 164.773	€ 181.250
Vluchthaven Gorinchem	€ -	€ 13.636	€ 15.000	€ 16.500	€ 18.150	€ 19.965
Aantrekkelijk netwerk	€ -	€ 23.717	€ 26.089	€ 28.697	€ 31.567	€ 33.698
Extra marketing	€ -	€ 20.490	€ 22.539	€ 24.793	€ 27.273	€ 30.000
totaal	€ 111.100	€ 305.899	€ 326.804	€ 349.614	€ 374.511	€ 400.675

In grafiekvorm de ontwikkeling van de totale opbrengsten per jaar:

4 Kosten

4.1 Exploitatiekosten

Voor het varen van de frequenties conform de tabel in paragraaf 2.3 zijn 2 schepen nodig, die in totaal 6088 uren per jaar varen. Het all-in tarief voor een vaaruur bedraagt € 135,=. Hierin zijn de volgende kosten verwerkt:

- Personeel;
- Brandstof;
- Afschrijving en rente op de beide schepen (afschrijving 50 jaar, 25 % subsidie op aanschaf extra schip, rente 5 % en een schommelfonds voor onderhoud);
- Overhead (10 %);
- Diversen, zoals verzekeringen en klein onderhoud (€ 40.000,=).

De jaarlijkse exploitatiekosten voor de dienstregeling van de Veerdienst bedragen € 817.000,= (prijspeil 2008).

Er zijn geen kosten gerekend voor het inzetten van een reserveschip. Dit kan nodig zijn op momenten van schade of onderhoud aan de Veertaxi's. De gemeente Gorinchem beschikt over meerdere schepen en er wordt vanuit gegaan dat deze op uurbasis ingezet kunnen worden en dat de kosten niet boven de € 135,= per uur liggen (ex BTW).

Hetzelfde geldt voor de plaats waar de Veertaxi's overnachten. Er wordt vanuit gegaan dat de beide Veertaxi's kunnen overnachten aan de Gorinchemse steiger bij de andere schepen.

Noot: Vanuit bedrijfseconomische belangen zijn geen gedetailleerde berekeningen van de kostprijs bijgevoegd. Deze zijn wel bekend bij de leden van de werkgroep.

4.2 Kosten walvoorzieningen

De huidige walvoorzieningen in Gorinchem en Steeuwijk zijn in goede staat en functioneren naar behoren. De bestaande voorzieningen in Boven Hardinxveld en Werkendam moeten vervangen worden. Onderstaande foto's spreken voor zich.

Uitgaande van de recente investeringen in pontons in de Drechtsteden en Rotterdam moet er rekening gehouden worden met een bedrag van € 600.000,= per ponton (ex BTW). Aandachtspunten bij het ontwerp en de bouw van de aanlandvoorzieningen zijn:

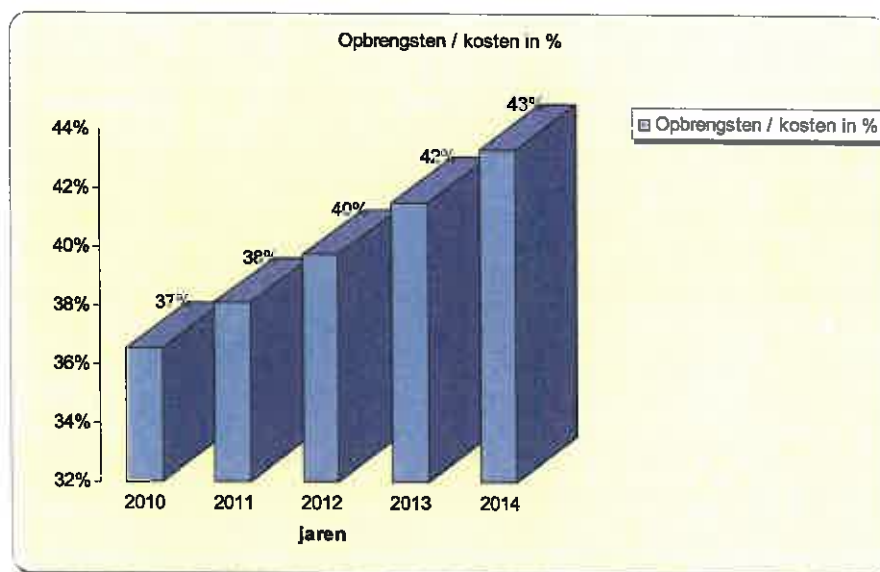
- Lengte van het ponton: voor een of meerdere schepen;
- Toegankelijkheid voor fietsers, rollatoren en rolstoelen;
- Een aantal parkeerplaatsen op de wal;
- Een aantal fietsenklemmen op de wal;
- Informatievoorzieningen, zoals dienstregeling;
- Beschutting op het ponton;
- Verlichting op het ponton en op de wal;
- Bewegwijzering van/naar de aanlandplaatsen;
- Afsluitbaar hek voor de nachtelijke uren.

5 Conclusies

5.1 Opbrengsten versus kosten

In de vervoerswereld is de verhouding tussen de opbrengsten en kosten een bekende parameter. Voor deze businesscase varieert deze waarde per jaar en komt uiteindelijk op 43 %. In termen van openbaar vervoer is dit een goede waarde. Maar dat neemt niet weg, dat er jaarlijks altijd nog meer dan de helft aan kosten bijgedragen moet worden door derden.

In deze businesscase wordt er vanuit gegaan dat het taxi-vervoer met deze schepen naast de dienstregeling budgettair neutraal is. Ergo: de kosten worden gedekt door de inkomsten.

5.2 Financiering

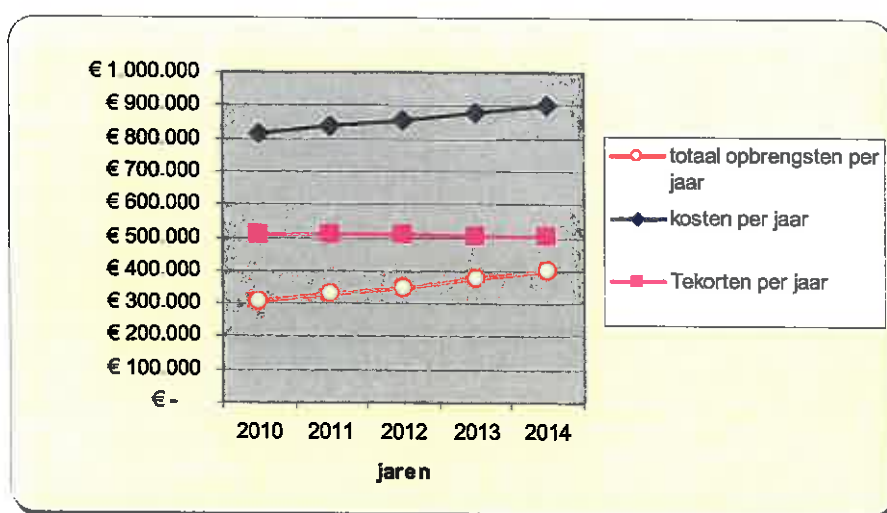
Jaarlijks dient er het exploitatietekort vereffend te worden. Voor een deel wordt dit bedrag al gedekt door bijdragen aan bestaande veerdiensten. Het tekort op de huidige veerdienst naar Gorinchem – Sleenwijk is € 100.000,= en op het veer Werkendam – Boven Hardinxveld € 60.000,=. Dit laatste bedrag wordt bovendien hoger (€ 80.000,=; bron: gemeente Werkendam) als het bestaande schip vervangen moet worden.

Bij de berekening van de bijdrage aan de exploitatie van de Veertaxi's speelt ook de fasering een belangrijke rol. Enerzijds duurt het vijf jaar voor de eindprognose wordt gehaald en anderzijds stijgen de exploitatiekosten jaarlijks; er is aangenomen dat de exploitatiekosten jaarlijks met 2,5 % toenemen. Ook is er aangenomen dat de bijdrage van de gemeenten (€ 180.000) geïndexeerd is en groeit met 2,5 % per jaar.

	2010	2011	2012	2013	2014
Opbrengsten	€ 305.899	€ 326.804	€ 349.614	€ 374.511	€ 400.675
Kosten	€ 817.000	€ 837.425	€ 858.361	€ 879.820	€ 901.815
Te dekken tekort	€ 511.101	€ 510.621	€ 508.747	€ 505.308	€ 501.140
Bestaande bijdragen	€ 180.000	€ 184.500	€ 189.113	€ 193.840	€ 198.686
Extra te dekken tekort	€ 331.101	€ 326.121	€ 319.635	€ 311.468	€ 302.454

Het jaarlijks bij te dragen exploitatietekort varieert van € 331.100,= tot € 302.500,= (bovenop de huidige bijdrage). De gemeenten moeten hier onderling een verdeelsleutel voor afspreken.

In grafiekvorm:

5.3 Organisatiestructuur

Deze businesscase gaat uit van het uitbreiden van een bestaande diensten, die door Gorinchem en Werkendam worden uitgevoerd. Het is dan ook logisch om de uitbreiding onder te brengen bij een van de huidige exploitant en dan ligt Gorinchem voor de hand. Goede afspraken moeten gemaakt worden en worden vastgelegd in een contract of overeenkomst.

Binnen deze voorwaarde zijn er organisatiestructuren mogelijk, die variëren in de mate van betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de participerende gemeenten. De uitersten zijn:

- Werkendam en Hardinxveld Giessendam betalen jaarlijks een bijdrage aan Gorinchem en hebben geen zeggenschap, sturing en verantwoordelijkheid;
- De samenwerkende gemeenten vormen samen een stuurgroep, waarin zeggenschap, sturing en verantwoordelijkheid gedeeld worden.

Er is vanuit deze businesscase geen absolute voorkeur uit te spreken. Het is aan de gemeenten zelf om hier een uitspraak over te doen. Maar enige mate van actieve betrokkenheid lijkt op zijn plaats.

5.4 Subsidies

Gegeven het nog te dekken exploitatietekort ligt het in de rede om hiervoor subsidie aan te vragen bij een (of meerdere) van de betrokken provincies. Van belang hierbij is het om niet het label Openbaar Vervoer opgeprikt te krijgen. Daarmee opent zich een wereld van vele regels en bemoeienis.

Nadrukkelijk loont het ook de moeite om subsidies te verkrijgen op de investeringen in de schepen en de aanlandvoorzieningen. Rijkswaterstaat wordt tevens verzocht subsidie te geven voor de investering in de schepen.

5.5 Conclusies samengevat

Samengevat zijn de conclusies van deze businesscase:

- Het combineren van een aantal initiatieven is een goede zaak. De belangrijkste zijn: nieuw snel schip voor Gorinchem – Sleeuwijk, vervanging huidige schip Werkendam – Boven Hardinxveld en inleggen verbinding tussen Werkendam en Gorinchem;
- De uitkomst is een netwerk van Veertaxi's tussen Boven Hardinxveld - Werkendam - Gorinchem - Sleeuwijk dat met 2 schepen gevaren wordt;
- De gemeente Gorinchem heeft een staande organisatie voor het vervoer van personen over water. Het ligt voor de hand hierbij aansluiting te zoeken en geen separate organisatie op te zetten. De kostenstructuur van de gemeente Gorinchem is niet de goedkoopste, maar ook zeker niet de duurste: € 135,= per uur is een redelijk tarief (all-in);
- Personenvervoer is op de meeste relaties in Nederland niet dekkend. Er moet altijd geld bij. Deze businesscase sluit uiteindelijk op een kostendekking van 43 % en dat is goed.

5.6 Aanbevelingen

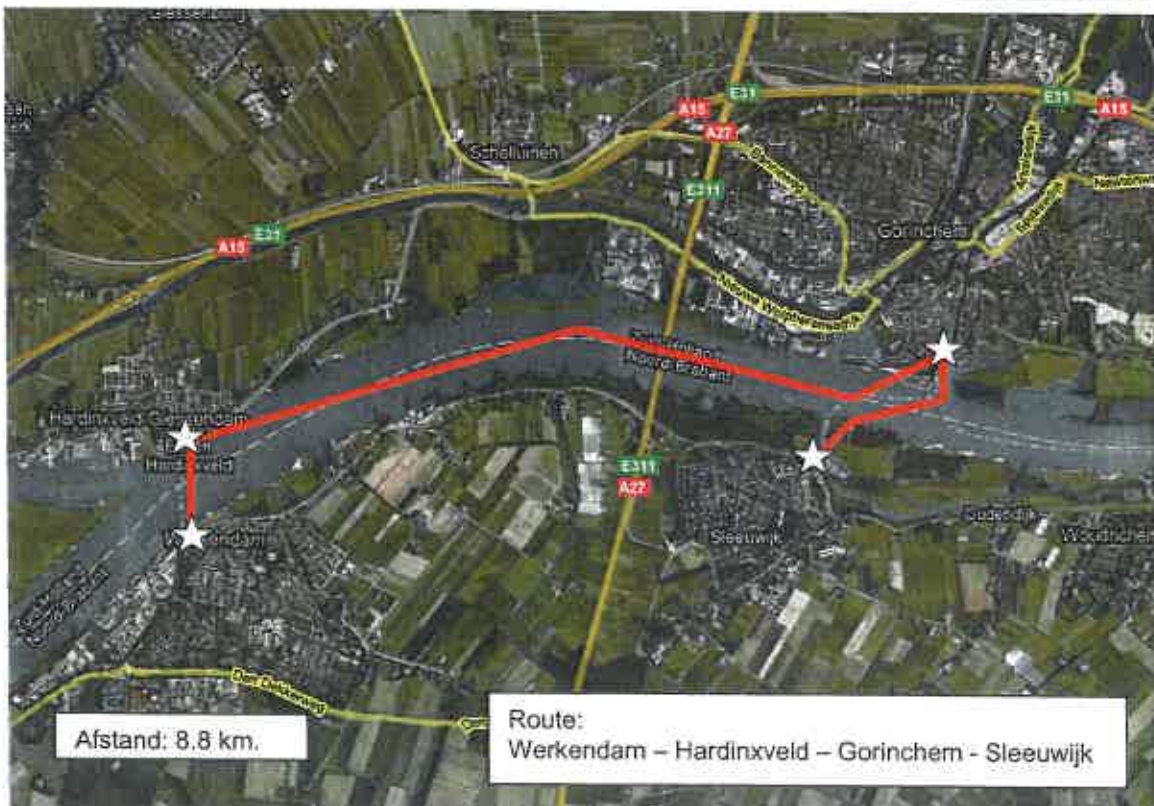
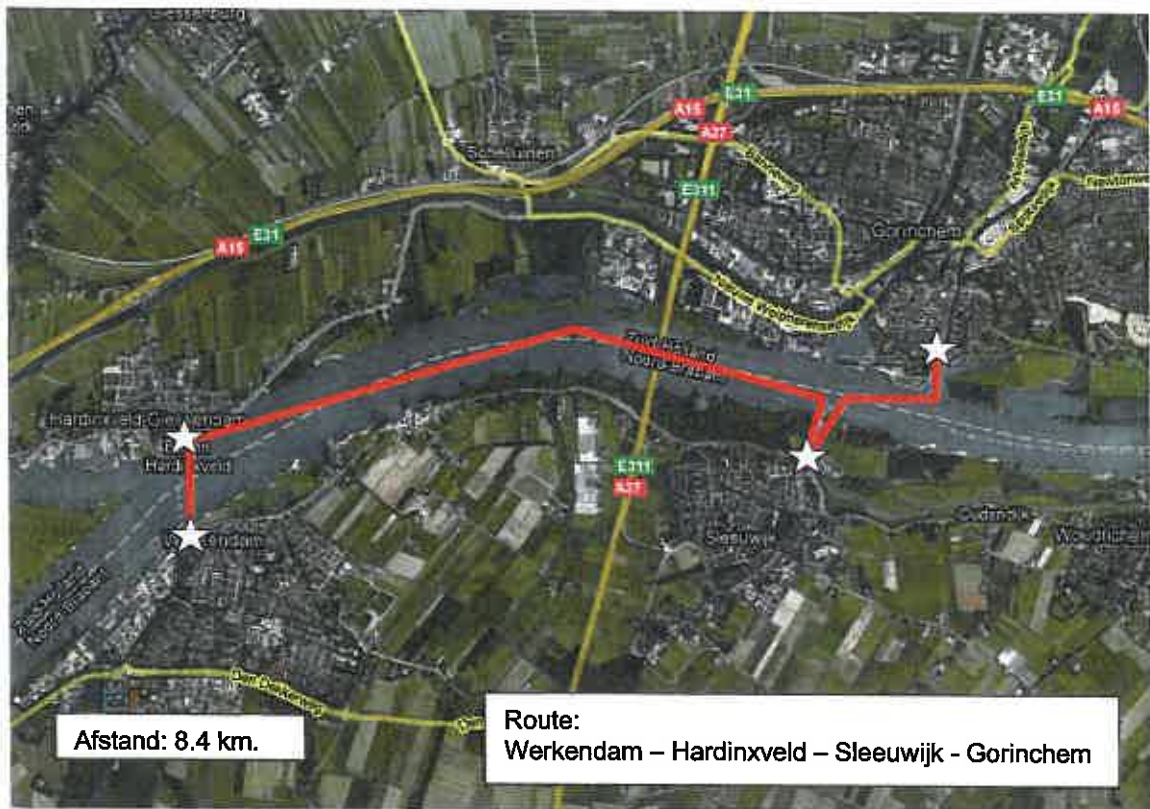
Naast de conclusies gelden de volgende aanbevelingen:

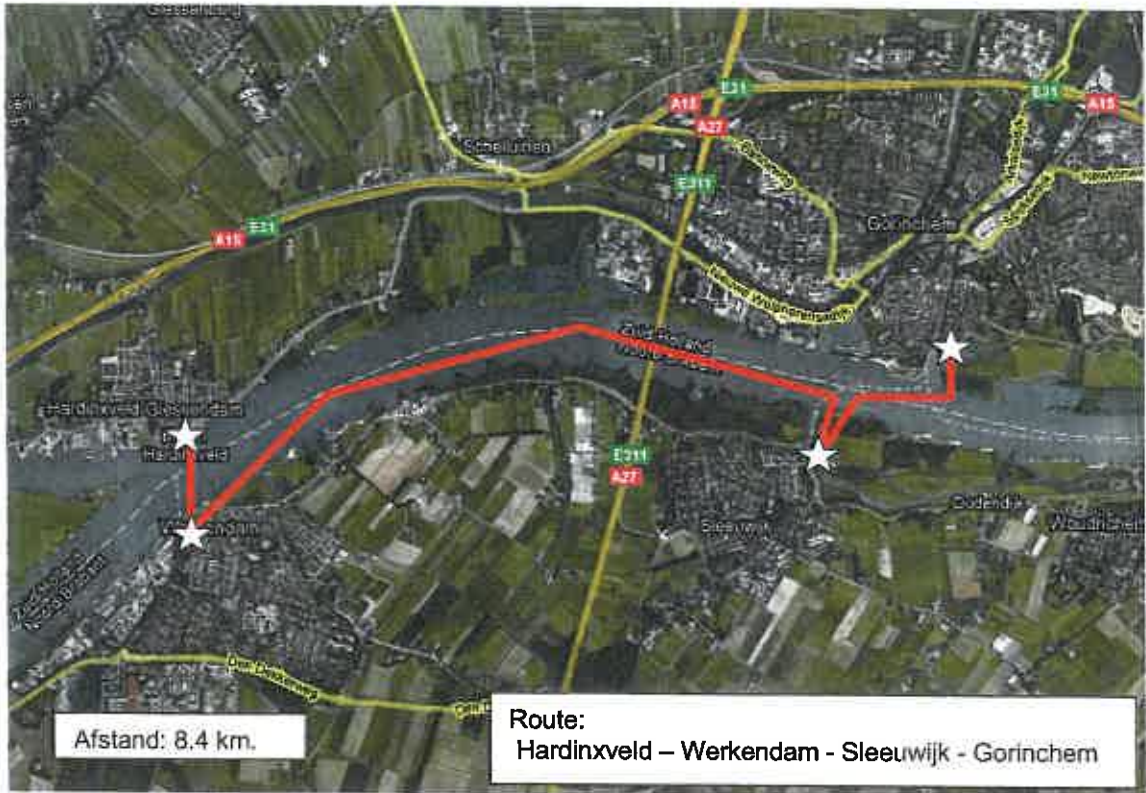
- Betrek de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant bij dit initiatief en regel subsidies voor de infrastructuur en de schepen. Merk de Veertaxi niet aan als Openbaar Vervoer vanwege de regelgeving die daar aan vast hangt (tarieven, chipkaart, verplichte aanbesteding, etc). Kijk hiervoor uit. Een alternatief is een verzoek te doen aan beide provincies om de aanloopverliezen te compenseren. Treed in overleg met beide provincies;
- Kies voor een heldere aansturingsconstructie waarbij de verantwoordelijkheden tussen de verschillende gemeenten helder zijn (qua competenties en co-financiering). Voer hierover bestuurlijk overleg en maak een contract / overeenkomst voor de duur van 15 jaar. Gorinchem mag ook enige zekerheid krijgen voor de investering;
- Geef de exploitant de ruimte om het vervoer (en daarmee de inkomsten) te ontwikkelen en te vermarkten;
- Vaar nadrukkelijk ook op zondag. Het is bekend dat dit bestuurlijk problematisch ligt in sommige gemeenten, maar het is van levensbelang voor het Vervoer over Water;
- Regel de calamiteitenfunctie van de Veertaxi professioneel. Deel de verantwoordelijkheid en laat de kwestie het vervoersconcept niet negatief beïnvloeden.

Bijlage 1

Modellen lijnvoering

Mogelijke lijnvoering tussen de gemeenten.

Kostensoorten	2011	2012	2013	2014	2015	Totaal
Loonkosten	302.375,00	309.934,00	317.683,00	325.625,00	333.765,00	#####
kapitaallasten	128.200,00	126.400,00	124.600,00	122.800,00	121.000,00	623.000,00
Brandstof	288.321,00	295.529,00	302.917,00	310.490,00	318.253,00	#####
Overhead	71.890,00	73.186,00	74.520,00	75.892,00	77.302,00	372.790,00
Overige kosten	46.639,00	53.312,00	60.100,00	67.008,00	74.040,00	301.099,00
Ondernemersrisico	16.340,00	17.481,00	18.726,00	20.034,00	21.514,00	94.095,00
Totale kosten	853.765,00	875.842,00	898.546,00	921.849,00	945.874,00	#####
<i>Activiteiten (directe uren), middels tijdschrijven geregistreerd</i>						
Vaaruren	6088,5	6088,5	6088,5	6088,5	6088,5	30.442,50
Totaal directe uren	6088,5	6088,5	6088,5	6088,5	6088,5	30.443
Uurtarief	€ 140,23	€ 143,85	€ 147,58	€ 151,41	€ 155,35	€ 147,68
<i>Activiteiten (kosten)</i>						
vaaruren	853.765,00	875.842,00	898.546,00	921.849,00	945.874,00	4.495.876,00
Totaal kosten	853.765,00	875.842,00	898.546,00	921.849,00	945.874,00	4.495.876,00
<i>Activiteiten (baten)</i>						
reizigersopbrengsten	326.805,00	349.613,00	374.511,00	400.675,00	430.277,00	#####
Huidige bijdrage Werkendam	82.000,00	84.050,00	86.151,00	88.305,00	90.513,00	431.019,00
Huidige bijdrage Gorinchem	102.500,00	105.063,00	107.689,00	110.381,00	113.141,00	538.774,00
Subsidie PZH (niet toerekenen!)						750.000,00
Subsidie PNB (niet toerekenen!)						750.000,00
Totaal baten	511.305,00	538.726,00	568.351,00	599.361,00	633.931,00	#####
Resultaat	#####	#####	#####	#####	#####	-144.202,00